

Jelgava

◊ JELGAVAS VALSTS ĢIMNĀZIJA ◊

*Jelgavas Valsts
ģimnāzija*

Literāro varoņu iepazīšana, izmantojot teātra mākslas tehnikas (Kristīne Bļujus)

26.10.2023.

Iesildošais aplis

Lūdzu, pasakiet, kā jūs sauc un vienā vārdā raksturojiet savas šī brīža izjūtas (varbūt gaidas), ar kādām esat atnācis/-usi uz šo nodarbību!

Nodarbības mērķis

Iepazīt literāros tēlus, to raksturu un rīcības motīvus, veicot teātra mākslā balstītus radošus uzdevumus un iedziļinoties.

Kustību aplis – iejūtieties literārā varoņa tēlā!

Kāds ir jūsu izvēlētais literārais varonis?
Kādas īpašības tam piemīt?
Vai tās piemīt arī jums?

I Literāro tēlu iepazīšana

Pasaka par Sniegbaltīti

Kā jūs raksturotu – kāda bija pamāte?

Staņislavska metodes izmantošana literāro tēlu iepazīšanā*

Konstantīns Staņislavskis
(1863-1938)

- Izcilais krievu režisors un teātra teorētiķis izstrādāja metodi, kā aktieriem labāk iepazīt savu atveidojamo tēlu.
- Šī metode savu aktualitāti nav zaudējusi arī mūsdienās.

Staņislavska metodes izmantošana literāro tēlu iepazīšanā, atbildot uz jautājumiem

Kas viņš ir?

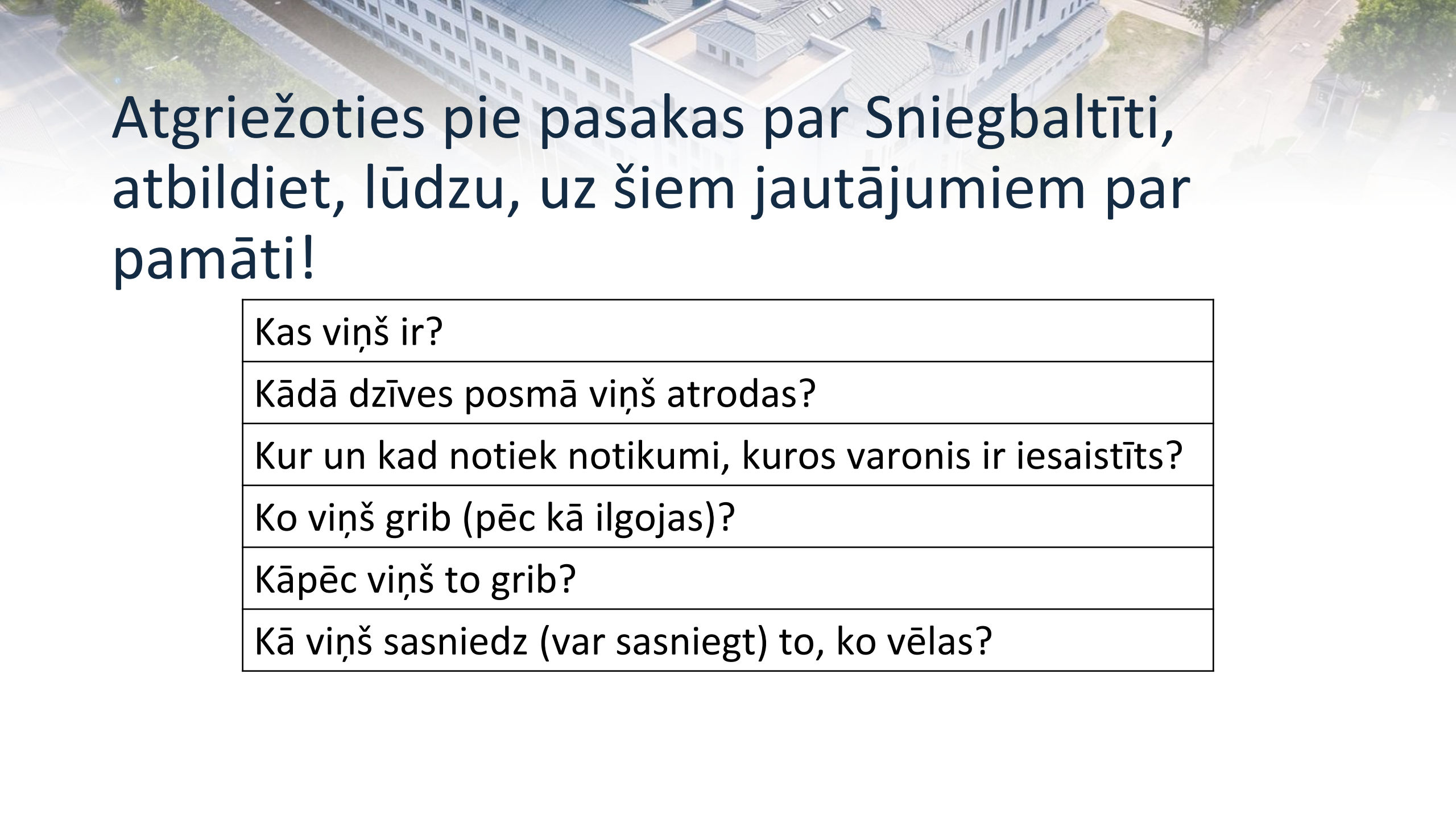
Kādā dzīves posmā viņš atrodas?

Kur un kad notiek notikumi, kuros varonis ir iesaistīts?

Ko viņš grib (pēc kā ilgojas)?

Kāpēc viņš to grib?

Kā viņš sasniedz (var sasniegt) to, ko vēlas?

Atgriežoties pie pasakas par Sniegbaltīti, atbildiet, lūdzu, uz šiem jautājumiem par pamāti!

Kas viņš ir?

Kādā dzīves posmā viņš atrodas?

Kur un kad notiek notikumi, kuros varonis ir iesaistīts?

Ko viņš grib (pēc kā ilgojas)?

Kāpēc viņš to grib?

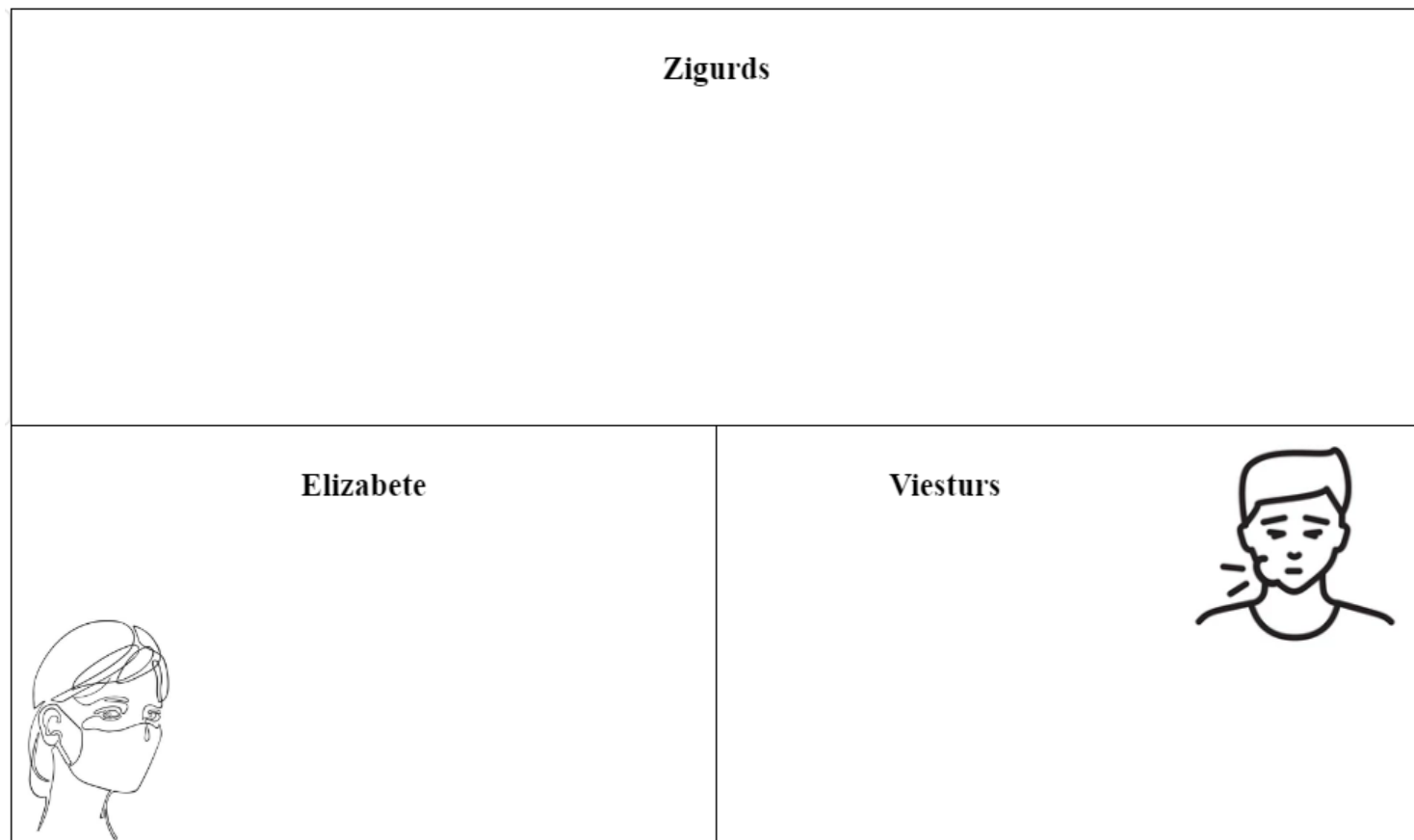
Kā viņš sasniedz (var sasniegt) to, ko vēlas?

Kā vēl var izmantot Staņislavksa piedāvātos jautājumus literāro tekstu interpretācijā?

Piemērs par R. Ezeras stāsta «Stress» varoņiem (no stāstu cikla «Cilvēkam vajag suni»)

- Kā tajā dienā jūtas katrs no stāsta varoņiem, pamato! Ko viņi vēlas?
- Kāpēc rodas konflikts!

Vienkāršāks veids, kā iepazīt literāro varoni

Varoņa raksturojums = Kas? + Ko dara? + Ar kādu mērķi?

Vienkāršāks veids, kā iepazīt literāro varoni

Varoņa raksturojums = Kas? + Ko dara? + Ar kādu mērķi?

Piemēram:

Ārsts + ved pacientu uz tikšanos kabinetā + lai izspiestu “kukuli”

Il lejušanās literārā varoņa tēlā

Uzvedums - izrāde/filma

- Vislabākais veids, kā iepazīt literāro varoni, ir iejusties varoņa tēlā.
- Šim nolūkam rekomendējoši ir skolēnu grupām dot uzdevumu izveidot teātra izrādi (ainu) vai īsfilmu par apgūto literāro darbu/tā fragmentu.
- Nākamajā slaidā pievienots skolotājas izstrādāts SLA uzvedumam.

SLA uzveduma vērtēšanai

Vērtēšanas kritēriji	Meistars	Labi	Prasmes nedaudz pilnveidojamas	Māceklis
Skatuviskā darbība	Darbojas uzvedumā konkrētā tēlā, ievērojot visus savai lomai noteiktos uzdevumus. Mērķtiecīgi un precīzi veido tēlam atbilstošu ķermeņa plastiku, kustību ritmiku, runu.	Darbojas uzvedumā konkrētā tēlā, daļēji ievērojot savai lomai noteiktos uzdevumus. Mēģina veidot tēlam atbilstošu ķermeņa plastiku, kustību ritmiku, runu.	Darbojas uzvedumā daļēji definētā tēlā (lielākoties improvizē). Atspoguļo iezīmes tēlam raksturīgai ķermeņa plastikai, kustību ritmikai, runai.	Darbojas uzvedumā nedefinētā tēlā (tikai improvizē).
	4	3	2	1
Sadarbība ar grupas biedriem/ skatuves partneriem	Skatuves partneri sadarbojas, radot vienotu māksliniecisku darbu.	Skatuves partneri daļēji sadarbojas, bet vērojamas tendences uz individuālu darbošanos.	Skatuves partneri daļēji sadarbojas, izteikti vērojamas tendences uz individuālu darbošanos.	Skatuves partneri tikpat kā nesadarbojas; katrs darbojas individuāli.
	4	3	2	1
Uzveduma mākslinieciskā ideja	Tēlu savstarpējā mijiedarbe, uzveduma vizuālais noformējums, tērpi, mūzika utt. precīzi atklāj uzveduma māksliniecisko ideju.	Tēlu savstarpējā mijiedarbe, uzveduma vizuālais noformējums, tērpi, mūzika utt. daļēji atklāj uzveduma māksliniecisko ideju.	Uzveduma mākslinieciskā ideja ir nojaušama.	Nav vienotas uzveduma mākslinieciskās idejas.
	4	3	2	1
Vizuālais noformējums (atbilstība tēlam - tērps, rekvizīti; vides fons utt.)	Uzveduma vizuālais noformējums rūpīgi pārdomāts. Tas rada atbilstošu noskaņu un palīdz atklāt uzveduma domu un mērķi.	Uzveduma vizuālais noformējums pārdomāts. Tas daļēji rada noskaņu un daļēji palīdz atklāt uzveduma domu un mērķi.	Vizuālais noformējums paviršs. Tas nedaudz saistās ar uzveduma domu.	Vizuālais noformējums ļoti paviršs. Tas nesaistās ar uzveduma domu.
	4	3	2	1
Pamatots pašvērtējums un grupas biedru vērtējums				
	4	3	2	1
Papildpunkts				Īpaši oriģināls uzvedums
				1

Īsfilmas piemērs
Interpretācija par R. Blaumaņa noveli
«Raudupiete» (literatūra, 10. klase)

Skatoties filmu, lūdzu, novērtējiet, kādu snieguma līmeni uzrāda skolēni atbilstoši SLA!

Noslēdzošais – refleksijas aplis

Atgriezīsimies pie pirmās aktivitātes, ko šodien veicām.

Atcauciet, lūdzu, atmiņā asociatīvo vārdu! Vai tas ir mainījies?
Kāds šobrīd būtu šis vārds? Kāpēc?

Izvērtējuma anketa

<https://ej.uz/konf2023>

